

zaterdag

18.09.2010

20.00 Concertzaal

19.15 Inleiding door
Tony Van der Eecken

MARGOT, MEMORIES OF AN UNHAPPY QUEEN

The Goran Bregovic Wedding
and Funeral Ensemble, Laura Verlinden

CONCERTGEBOUW BRUGGE

Biografieën

Goran Bregovic is een van de meest herkenbare componisten van de Balkan. Hij werd geboren in Sarajevo, ex-Joegoslavië, en was de zoon van een Kroatische vader en een Servische moeder. Tegenwoordig woont hij in Parijs. In de late jaren 1970 en de vroege jaren 1980 maakte hij furore met de cultrockgroep White Button, toen één van de populairste groepen in Oost-Europa. De beroemde filmregisseur Emir Kusturica overtuigde hem om voor de filmindustrie te gaan werken, een beslissing die leidde tot een aantal briljante soundtracks voor films als *Time of the Gypsies*, *Queen Margot*, *Underground* en *Arizona Dream*. Zijn muziek bouwt voort op zowel Slavische als zigeunerelementen en is een smeltkroes van populaire muziek met traditionele polyfone muziek uit de Balkan, tango en brassband. Bregovic omschrijft zichzelf als een hedendaagse componist. Zijn 'sound' verschilt echter van de muziek van andere hedendaagse componisten en dat is aan zijn afkomst te wijten. Zijn muziek komt uit het vreselijke grensgebied waar katholieken, orthodoxen en moslims al eeuwenlang oorlog voeren en samenleven. Het is muziek die onze ziel instinctief herkent en die een onbedwingbare drang om te dansen oproept.

Laura Verlinden studeerde aan het Lemmensinstituut. In haar vierde jaar acteeropleiding deed Laura haar allereerste filmaudities voor de langspeelfilm *De laatste zomer* van Joost Wijnant. Een paar maanden later kon ze de rol spelen van een vreemd 19-jarig meisje, dat van huis wegliep. In datzelfde jaar werd ze gekozen voor de rol van Scarlita in de film *Ben X* van Nic Balthasar. In 2007 speelde ze de een hoofdrol in de prestigieuze VRT-serie *De smaak van De Keyser* van Frank van Passel en Jan Matthys. Tijdens het seizoen 2010-2011 speelt ze in een concertvertelling rond de muziek van de Franse componiste Mel Bonis en in de kortfilm *Dood van een schaduw* van Tom Van Avermaet. Verder bereidt ze samen met regisseuse Marijs Boulogne een voorstelling voor in deSingel in 2012.

Uitvoerders

Goran Bregovic: compositie, gitaar, synthesizer, vocals
Laura Verlinden: actrice (jong meisje)

The Goran Bregovic Wedding and Funeral Ensemble:

Zigeuner-brassband
Alen Ademovic: goc drum, solostem
Bokan Stankovic: trompet, fluit
Dalibor Lukic: trompet
Stojan Dimov: saxofoon, klarinet
Milos Mihajlovic: trombone
Aleksandar Rajkovic: trombone

Bulgaarse stemmen
Ludmila Radkova-Trajkova, Daniela Radkova-Aleksandrova

Mannensextet
Dejan Pesic, Nenad Cica, Igor Arizanovic: tenor
Vladimir Rumenic: bariton
Dusan Ljubinkovic, Sinisa Dutina: bas

Strijkkwartet
Ivana Matejic, Bojana Jovanovic: viool
Sasa Mirkovic: altviool
Tatjana Jovanovic-Mirkovic: cello

Dusan Vasic: geluid

coproductie: Festival de Musique de Saint-Denis (Frankrijk)

Belgische première

Dit concert is de opening van het culturele stadsfestival Brugge Centraal. Tijdens Brugge Centraal palmen niet alleen creatievelingen van eigen bodem, maar ook artiesten uit Centraal-Europa de stad in. Het programma is afwisselend en intens en balanceert tussen Oost en West, heden en verleden, confrontatie en harmonie.
www.bruggecentraal.be

Dit concert sluit aan bij TRIBUNE10. Provincie West-Vlaanderen en de West-Vlaamse cultuurhuizen openen het cultuurseizoen van 03.09 t/m 26.09.2010.
www.tribune10.be

Margot, memoires van een ongelukkige koningin

Als dochter van een koning, zus van drie koningen en echtgenote van een koning (Hendrik IV), was Reine Margot inderdaad een zeer vorstelijk persoon. Ze had macht, hoewel ze nooit heeft geregeerd. Maar waarom en hoe herinneren we ons haar? Goran Bregovic bestudeerde het leven van deze 'unhappy Queen' en zocht naar een hedendaagse invalshoek. Hij vertaalt de actie naar een woonkamer in het Servische gedeelte van Sarajevo, ten tijde van de oorlog in 1991-1995. Deze nieuwe compositie van Goran Bregovic is geconcipeerd volgens het principe van het recitativo accompagnato (een monoloog begeleid door orkest). De talentvolle Laura Verlinden zingt en speelt de hoofdrol. Het orkest 'The Goran Bregovic Wedding and Funeral Ensemble' omvat zigeunermuzikanten, Bulgaarse zangers en een strijkkwartet. Goran Bregovic is de beroemdste hedendaagse Balkancomponist, bekend van de soundtracks die hij schreef voor de filmmaker Emir Kusturica. Zijn creatie in het Concertgebouw Brugge wordt het feestelijke startschot van het culturele stadsfestival Brugge Centraal.

Jonge vrouw: Ivo Andric ... 'Brief van 1920'.
Oooh ... een brief uit 1920! 1920 en alles is al geschreven.

'Lieve oude vriend' bla-bla-bla ... bla-bla-bla ...
' ... ja, Bosnië is een land van haat ...

... uw liefde is niet erg veeleisend, terwijl uw haat heel gemakkelijk tot de daad overgaat. En u houdt van uw land, u houdt ontzettend veel van uw land, maar op drie of vier verschillende manieren die elkaar uitsluiten, elkaar dodelijk haten en dikwijls met elkaar in conflict raken.

De Maupassant geeft in één van zijn romans een dionysische beschrijving van de lente, en eindigt ermee te zeggen dat op dagen als deze men overal het opschrift 'Franse burger, sla acht op de liefde' zou moeten ophangen. Misschien moeten de inwoners van Bosnië er bij elke stap, bij elke gedachte en bij elk gevoel, hoe subliem ook, op gewezen worden acht te slaan op de haat, de aangeboren, onbewuste, besmettelijke haat. Want dit arme en achterlijke land, waar vier religies op elkaars lip leven, heeft viermaal meer liefde, wederzijds begrip en verdraagzaamheid nodig dan andere landen ...

Ik heb hierover nagedacht, vooral de laatste maanden, terwijl ik nog worstelde met de beslissing om Bosnië voorgoed te verlaten. U zal begrijpen dat een mens die door zulke gedachten overvallen wordt, niet goed slaapt. En ik bleef wakker, in de kamer waarin ik geboren ben, naast het open venster, luisterend naar het geluid van het water van de Miljacka, vermengd met het ruisen van de vroege herfstwind door het nog weelderige loof.

Wanneer men tot 's morgens slapeloos in zijn bed ligt, hoort men alle nachtelijke geluiden van Sarajevo. Log en zwaar slaat het uurwerk van de katholieke kathedraal twee uur. Eén minuut later (vijfenzeventig seconden om precies te zijn, ik heb ze geteld) op een

zwakkere toon maar doordringend, klept het uurwerk van de orthodoxe kathedraal zijn twee uur. Nog een beetje later, is het de beurt aan het uurwerk van de Moskee van Bey, hij slaat elf uur, elf spectrale Turkse uren, conform de eigenzinnige berekeningen van de landen aan de andere kant van de wereld! De Joden hebben geen uurwerk om te klepelen en enkel een kwaadaardige god weet hoe laat het nu is, al naargelang van de verschillende berekeningen van enerzijds de Asjkenazim en anderzijds de Sefardim. Zo waakt zelfs in de diepste holte van de nacht, terwijl de uren worden afgeteld, het verschil dat die slapende mensen verdeelt; die mensen die, wanneer ze wakker zijn, zich verheugen en bedroefd zijn, vasten en brassen volgens vier verschillende en onverenigbare kalenders en al hun wensen en gebeden in vier verschillende liturgische talen naar de hemel sturen. En dit verschil, soms onzichtbaar en geniepig, lijkt altijd op haat en versmelt er zich soms volledig mee. Zo begreep ik, op één van die herfstnachten, terwijl ik de vreemde oproepen van alle verschillende stemmen uit de torens van Sarajevo hoorde, dat ik niet in Bosnië, mijn tweede vaderland, kan blijven, dat ik er niet mag blijven. Ik ben niet naïef genoeg om ergens in de wereld een stad zonder haat te zoeken. Nee, ik heb enkel behoefte aan een plaats waar ik kan leven en werken. Hier zou ik het niet kunnen. Je zal met een glimlach, neerbuigend wellicht, je mening over mijn wegvluchten uit Bosnië herhalen. Deze brief zal niet de kracht hebben om je mijn daad uit te leggen, noch om hem te rechtvaardigen, maar er zijn in het leven omstandigheden waar men het oude Latijnse spreekwoord moet toepassen: non est salus nisi in fuga (de vlucht is de enige redding). En ik smeed je, dit tenminste van me te geloven: ik ontvlucht mijn menselijke plicht niet, ik vlucht om die plicht volledig en ongehinderd te kunnen vervullen. Aan jou en aan ons Bosnië wens ik alle geluk voor een nieuw leven, voor het volk en voor de Staat!

Jonge vrouw: Het is het laatste boek in dit huis, het huis van de Hoofdcommandant en van zijn vrouw, professor in de Franse literatuur ... momenteel in de psychiatrische kliniek. Eigenlijk is mijn arme moeder gek, maar dat mogen we niet zeggen. We mogen dat niet zeggen over een Generaalsvrouw. Mijn vader is om twee uur 's morgens wakker geschoten – het was vorige week. Mama richtte zich op, boven op hem. Onbeweeglijk, de ogen dicht, met een bijl in haar hand ... en ze bad. De vleugeladjudanten van papa hebben haar bij de gekken gebracht, maar ze zijn er niet in geslaagd haar de bijl af te nemen ...

Zij is naar het asiel vertrokken met ... Dit boek ... eigenlijk het laatste restje van het boek, want ik heb alles opgerookt, behalve deze brief die ik lees en herlees, bijna elke dag ... Ik wil dat deze geschiedenis ook deze oorlog overleeft. Het is het vierde jaar, het vierde jaar dat we marihuana roken, het vierde oorlogsjaar ...

Ik haat de oorlog, ik haat de oorlog, ik haat de oorlog ... Hoor je, mijn Generaal? Hé Generaal, hoor je me? Ik HAAT je oorlog ... je dochter, de dochter van de machtigste generaal, haat de oorlog ... de dochter eh, ... dochter van de generaal, meester van de oorlog, meester over leven en dood ... ik haat de oorlog ... Ik HAAT haar ... mijn Generaal ... Kijk me aan ... je enige dochter, je prinses, je kleine sprinkhaan, je kleine bloempje, je alles, zoekt een stuk papier om zich een joint te rollen ... Ze duurt te lang, je oorlog, papa ... Te lang ... het is het vierde jaar ... en dan moest je ook nog mijn man naar het front sturen, naar jouw front, mijn allerliefste man ... Want je maakt geen uitzonderingen ... 'allen gemobiliseerd en allen aan het front!' Kon je echt geen kleine uitzondering maken? Een heel kleine uitzondering? Waartoe dient het om het in het leven zo ver te schoppen, op te klimmen tot de rang van Generaal, als je niet eens enkele uitzonderingen van het leven kan bekomen ... alleen voor jou, voor de grote

man zal zijn, grote liefde, maar ik zie zijn levensloop niet ...'

(12 maart 1573)

'Oh slaap, oh zoete slaap (Aha, Shakespeare!)
Zachte genezer der Natuur
Hoe heb ik je doen schrikken,
Dat je mijn oogleden niet meer met slaap
bezwart
Noch dompelt in vergetelheid mijn zinnen?'

Sinds het begonnen is, deze gruwel, slaap ik weinig, mijn dochter is bij ons ... haar man aan het front ... wij slapen op dezelfde kamer, met zijn tweeën ... alsof de afstand tussen twee kamers al te veel zou zijn ... Mijn man, mijn koning, is vannacht teruggekeerd van de slachting, die hij – om redenen die ik niet kan vatten – 'oorlog' noemt. Het was na middernacht ... ik deed alsof ik sliep, maar gluurde van onder de dekens ... ik zag hem boven het bed van onze dochter uitrijzen, een grote, zwarte teddybeer in de hand. Hij tuurde het duister in ... Zijn schouders schokten, alsof hij weende ... ik denk het niet. Die soort huilt nooit.

Jonge vrouw: Wacht ... ik herken dit ... Mijn God ... mijn arme mama ... Mijn God... maar dit is het dagboek van Margaretha van Valois niet ... Mijn mama vindt de memoires van koningin Margot uit om geen eigen dagboek te hoeven bijhouden ... Arme generaalsvrouw, die geen dagboek durft op te schrijven en memoires van een ander uitvindt ... Deze teddybeer – ik heb hem nog altijd ... deze teddybeer, ik heb hem nog altijd ... ik heb hem voor mijn negentiende verjaardag gekregen, een week nadat mijn man naar het front vertrok ... Ik was ook wakker die nacht, ik deed ook alsof ik sliep en keek naar papa die boven mijn bed uittorende – hij rook naar aarde – en terwijl zijn tranen op mijn kussen vielen, hoorde ik 'drup ... drup ...' bij elke traan die viel ... 's Morgens kwam een kerel in uniform me zeggen dat mijn man gesneuveld

was terwijl hij heldhaftig de vrijheid van zijn volk bevocht ... Ach ... heldhaftig ... volk ... ik heb het volk niet nodig. Ik heb geen held nodig ... ik heb mijn man nodig. Mijn kleine, lieve, gewone man. Wat held? Zal de vrijheid kunnen zingen zoals de verdrukten haar konden zingen? ... Heer...

Het was het meest dolle huwelijksfeest, een huwelijksfeest zoals Navarra er nooit een had gekend ... Alle hoogwaardigheidsbekleders zijn er, hun echtgenotes, hun minnaressen, de minnaars van hun echtgenotes ... en het ritme zweept op, zweept op ... alcohol ... alcohol ... alcohol ... in het begin wisselden enkel minnaars begerige blikken ...

'De ogen, die zwijgende tongen van liefde' ... meer en meer gedurfd, wijn, champagne bij de vleet ... de remmen los ... en het ritme zweept op, zweept op ... De dansen zotter en zotter, wilder en wilder ... overall vrouwenboezems ... als loukhout ... op het ritme deinend ... gekker en gekker ... mannen, bezweet, buiten zichzelf door de geur van de wijfjes ...

Jonge vrouw: Mijn arm mamaatje. Zo stelt ze zich haar trouwfeest voor. Hij de koning, zij de koningin en haar huwelijk het betreden van het Aards Paradijs door Adam en Eva. Mijn arme mama ... en het was waarschijnlijk zoals op mijn trouwfeest – de Kolo ... Allé hup ... we breken het kot af ... kom hier zigeuners ... dan weer de Kolo ... mannen die drinken tot ze in hun broek schijten en vrouwen die zich zo goed mogelijk proberen te amuseren ... Mijn God, als ik me mijn trouwfeest herinner ... Huwelijjjjjjjk ... aan de ene kant in de kerk de mijnen, dan niets, en dan de zijnen ... Men kon de haat met een mes snijden ... aan mijn kant mijn vier broers ... goed gekleed, goede manieren ... Aan zijn kant ... de anderen ... de andere religie ... Achterdochtig ... fezelend onder elkaar ... vluchtige blikken rondom ... mannetjes ... van verschillende overtuigingen

... zoals een hogedrukpan als hij kookt en stoom afblaast ... Dan ... ik weet niet of het de hormonen zijn ... of waar dat vandaan komt ... die tederheid, al die blikken, signalen ... die hele eros ... Dan, plots – de gevaarlijke sprong ... en – de eerste schermutseling ... tweede schermutseling ... en de ruzie ... Mijn ex-minnaar ... de liefste ... hij kon niet weerstaan ... misschien was het niet eens zozeer de jaloezie, maar meer het idee dat ik iemand van een andere godsdienst trouwde. Een huwelijk zonder ruzie ... onvoorstelbaar!

(24 augustus 1572)

Het is begonnen. Een ogenblik hadden we de indruk dat alles weer goed zou komen. Dat we die slachting konden vermijden ... Een ogenblik slechts ... Een stomme drogreden ... 'Zie ze sidderend, als hazewinden aan de startlijn.' De avond voordien had ik gedroomd dat ik uitgestrekt op bed lag, in lakens gewikkeld, dat het warm was en dat ik zweette, maar in plaats van zweet was het bloed dat uit me liep. Uit mijn oksels, borst, benen, haar, uit alle poriën vloeiende bloed. Ik bleef liggen, gekleefd aan de lakens, doordrenkt van bloed en ik schreeuwde, maar niemand hoorde me. In mijn droom lekte ook bloed van het behang, langs de muren. Het was de nacht voor die nacht...

*'De zwarte mantel der nacht dekt allen gelijk
Wat goed gedaan is, is gedaan zonder verwijl'*

En – die nacht is alles begonnen ... Wilde beesten in de straat ... Gewapend, dronken, stormden de straten in, meutes, tierend, bloed ruikend ... Ze tierden om angst aan te jagen en om hun eigen angst te verbergen ... De Barthelomeusnacht ... duizenden in één nacht. Is het mogelijk? Duizenden afslachten van om het even wat ... vliegen ... kakkerlakken ... Duizenden met de hand afgemaakt ... In naam waarvan? Van het geloof? Van zijn volk? Hoe is het mogelijk om voldoende wilde beesten te vinden voor een dergelijke slachting in serie ...

*en alles met de hand ... hoe is het mogelijk?
En hij komt 's avonds thuis ... hij snurkt ...
en de volgende morgen gaat hij verder met
Geschiedenis te maken.*

*Oh Heer, geef me voldoende geloof om dit
te aanvaarden als Jouw wil ... al dat bloed als
Jouw wil?*

Jonge vrouw: Mijn arme mamaatje. Arme Margaretha van Valois. De goddelijke wil, nee toch? Mijn broers, alle vier, gek, meegesleurd door haat, zijn teruggekeerd naar huis met die bedwelmde massa. De oudste zwaaide dreigend met een bajonet in de ene hand terwijl hij met de andere een arm priestertje meesleurde. Hij tierde, en haakte bijna in het gezicht van mijn man die in pyjama voor hem stond: 'Of je bekeert je tot onze godsdienst nu direct, of ik keel je!' Hij zal mijn man kelen ... ach... mijn broer ... enkel en alleen omdat hij niet van dezelfde godsdienst is ... Ik hield me koest in de hoek ... muisstil... alsof zijn mes me reeds in de keel stak ... Ik schreeuwde vanbinnen ... ik tierde: 'Bekeer je, bekeer je tot hun godsdienst ... verander van religie ... geen enkele godsdienst is je leven waard ... waartoe dient een godsdienst zonder leven om erin te geloven?' Die nacht heeft mijn man zich bekeerd ... 'God heeft vele gezichten', heeft hij 's morgens stilletjes gezegd, terwijl we zwijgend ontbeten ... Ik heb niets gezegd. Ik had nog steeds het mes van mijn broer in mijn keel.

De dag is, als, zonnig.
Jij bent, als, blij.
Je komt voorbij alsof ze je niet zien.

Allen zijn, als, tevreden.
Allen stellen het, als, goed.
Allen amuseren zich, als, gek.
En jij bent, als, gelukkig.

We leven, als, in vrede.
De vogels zijn, als, vrij.

De toekomst is, als, in de palm van je hand.

Het geweten is, als, gesust.

En de zon heeft het, als, verstaan.

O, hart, doe alsof je zingt.

Allen bekommeren zich, als, om de anderen.

Allen zijn, als, vrienden.

Allen zijn, als, aan je gehecht.

En aan de wereld.

En de dag gaat, als, voorbij.

En jij doet alsof je lacht!

En alsof niets je pijn doet.

(27 september 1576)

'We zijn bereid het lot te tarten, tot de laatste man.'

Klokken luiden... triomf... muziek... 'Helaas!

Alle muziek klinkt vals als de ziel ontstemd is.'

'... en hij heeft me niet eens in zijn armen genomen

de oorlog is een verschrikkelijk kwaad, dat marcheert,

de huizen binnendringt, de zielen

die het huis en de ziel grijpt,

en al wat ik wilde was,

dat hij me in zijn armen nam,

ik verborg mijn tranen,

ik verborg mijn haat,

ik verborg voor mijn kinderen,

dat ik behoefte aan liefde heb

had hij me slechts één maal in zijn armen genomen

dan was voor mij de oorlog voorbij

gedaan voor mij

de gruwel die marcheert, die het land inneemt

de stad inneemt, het huis grijpt
de ziel doodt

driehonderd dagen van oorlog

en hij heeft me zelfs niet aangekeken

driehonderd dagen en driehonderd nachten

de oorlog heeft noch ziel noch ogen

we zijn al te lang samen

en ik weet dat liefde slijt

zoals de centen, zoals herinneringen

... en al wat ik wilde, was

dat hij me in zijn armen nam...'

Mijn koning begint te veranderen ... hij schrijft

Geschiedenis ... hij spreekt niet meer zoals

iedereen ... hij spreekt alsof er voortdurend

iemand bezig is notities te nemen van zijn

grootse ideeën ... Ultieme, gewichtige

woorden ... alsof hij ten prooi was aan nieuwe

hormonen ... zoals jeugduitslag ... een nieuw

gezicht in de spiegel ... alsof het feit dat

hij kan beslissen over leven en dood niet

een administratieve, maar een goddelijke

beslissing was, en alsof het aan hem lag om

die goddelijke beslissing te nemen ... Er zijn

mensen die denken dat, wanneer de hemel

naar beneden valt, zij de regenboog kunnen

vangen ... alsof hij beetje bij beetje de rol

van God op zich neemt. Grillig – aan de een

geeft hij het leven, aan de ander ontnemt

hij het ... Heer, 's nachts, slaapt naast me een

wild beest, snurkt, staat 's morgens op om

Geschiedenis te maken ... Ik zwijg... en bid.

'Met gesloten mond vangt men geen vliegen.'

Ach kijk, het gedicht van Sidran, waar mama zo van hield:

'Grote Bijeenkomst in Sarajevo" (herfst 1769)

Het is een eeuwigheid geleden dat iemand

onder de wapens wou. Wenen is ver, Rusland

ver, dat hun zwarte huis veraf blijve!

Maar oorlog verplicht, er is een klein
duizendtal van de onzen verzameld, her en
der geplukt,

wat al klein geboefte, wat al nietsnutten!

En dat zijn ze – bende haveloze stinkerds – dat
zijn ze, die

Moskou in elkaar zullen slaan!?

Maar, kijk nu, van bovenaf, wat al goed
nieuws! Ze hebben Hotchin ingenomen, de
Rus heeft een flinke rammeling gekregen,

haast is Moskou gevallen! De macht
geeft bevel om een feestje te bouwen: alsof
het nodig was hiertoe bevel te geven! Moet

gezegd dat er geen sprake is van winkels
sluiten, de instructies waren: orde en stiptheid
en werk. En de kanonnen maar bulderen

vanuit Tabyia en alle soorten volk maar
krioelen in de stad alsof ze uit de grond

opschoten.

Er was er één uit Misir – het geld dat hij van
de sukkelaars aftroggelde! – hij brengt je een
vogel: tussen kip en koe, lange benen, lange
hals, vliegt niet, maar lopen dat het kan –
moge God je behoeden!

Een andere, die vee aanbrengt, aap,
een duivelse kudde – 'Tobe jarabu, tobe
estagirulah' ('Vergeef ons Heer en moge God
ons redden').

En ziedaar Smolyan de Zigeuner,
hij haalt met blote hand de stenen uit je blaas
en Becho's zwarte ogen die vloek na vloek
uitslaan.

De kanonnen bulderen vanuit Tabyia, de
mannen feesten, befeesten de vrouwen,
befeesten alles wat jong is en niet meer
jong, de macht heeft al haar ogen gesloten:
de gesloten huizen hebben hun poorten
geopend, de huizen van ontucht – vol
vrouwvolk! Het is te veel ineens –
wie hersenen heeft, twijfelt niet: dat zal
slecht eindigen! Maar als er gefeest wordt, dat
de schijthuizen dan ook maar branden!

Na een tijdje begonnen de kreupelen van
bovenaf aan te komen: die zonder arm, die
zonder been, die zonder oog, die zonder oor,
en twee – zonder reden.

Maar ze zegden het juist: welke over-
winningen, welke onbenuilligheden!?
Wie heeft u dat verteld? Als de Donau
bevriest, zullen we de Russen in Istanbul zien.
Het feest zakt ineen als een mislukte soufflé.
Waar was je – nergens. Wat deed je – niets.

De ingedommelde macht herpakte zich,
opende ieder oog en ieder oor ook, de macht
straft de knechten en de hulpjes, zij sloot
één voor één de huizen van plezier en de
cafés, buitensporige belasting voor de huizen
van ontucht en legde het volk een 'oorlogs-
burger-taks' op, per hoofd (het was gewoonte
geworden: dokken, kom, kom op met de poen
als de Staatskas leeg is!)

Het is geweest, het is voorbij en verdomme,
naar de duivel er mee.

Maar sinds dit feest ons verslagen heeft, sinds
deze bijeenkomst ons misselijk maakte
– hebben weinigen nog zin in feesten en
bijeenkomsten, en nog minder om te gaan
vechten en onder de wapens te zijn. Dat hun
zwarte huis veraf blijve!

(22 maart 1615)

Hmm – nog meer Sidran ...

'Men zou in feite zo vlug mogelijk moeten
sterven, daarna ... mag alles opnieuw
beginnen, maar zonder ons.

We hebben genoeg geleden, en lang –
zonder ook maar iets te vernemen, behalve
een woord in het oor van een beminde
gekermd, maar een ongepast woord, en op
het verkeerde ogenblik.

Ziedaar. Sterven, mijn beste, gewoon sterven.
Daarna, nadat anderen ons lot hebben
vervuld, anderen met sterkere geesten, met
wreder bloed onder de huid, mag die droom
waarheid worden, die droom waarin we lucht

vol ozon ademen, want de lucht die ons lachen weergalmde, is niet meer!

En als er tenminste iemand mee geholpen was! Als tenminste ons woord, voor één ogenblik, iemands pijn kon verlichten! Als in dit alles tenminste één voedend blad kon kiemen!

Maar niets. Vermenigvuldigd ongeluk en een oneindige oefening in lijden Duisternis alom.'

Oh Heer, deze ervaring, heeft ze niet lang genoeg geduurd? 2000 jaar van mannen die geschiedenis schrijven. Tel daarbij de prehistorie. Geef de wereld aan de vrouwen, Heer, opdat ze hem herschikken met zachte hand. Zoals een keuken. Zoals een keuken waar alles in harmonie en samen kan zijn. Het zoete, het zoute, het bittere en het scherpe ... Geef de wereld aan de vrouwen, Heer ... opdat ze hem besturen met zachte hand. Als een keuken ... als een keuken ...

Jonge vrouw: Ach mamaatje, ach Margaretha van Valois. Non est salus nisi in fuga (de vlucht is de enige redding). En ik smeed je dit tenminste van me te geloven: ik ontvlucht mijn menselijke plicht niet, ik vlucht om hem volledig en ongehinderd te kunnen vervullen. Aan jou en aan ons Bosnië wens ik alle geluk voor een nieuw leven voor het volk en voor de Staat!

Ach mamaatje. Mijn arme mamaatje. Arme Margaretha van Valois. Arme koningin Margot ... Ziezo, ik doe mijn lila jurk aan ... Ziezo, ik stop met wenen... Hoor je, mijn Generaal? Ik stop met wenen. Ik vertrek, mijn Generaal. Ik verlaat je front ... Mijn sabotagedaad! Non est salus nisi fuga.

In de kijker

Tijdens Brugge Centraal palmen niet alleen creatievelingen van eigen bodem, maar ook artiesten uit Centraal-Europa de stad in. Het programma is afwisselend en intens en balanceert tussen Oost en West, heden en

verleden, confrontatie en harmonie. Ook de volgende acht voorstellingen/festivals maken deel uit van het luik Brugge Centraal in het Concertgebouw. www.brugge-centraal.be

Jazz Brugge

Chorus Musicus Köln

do 30.09.10 t/m zo 03.10.10 / Concertgebouw & Memling in Sint-Jan

Jazz Brugge 2010 / Festival

Jazz Brugge kiest resoluut voor jazz uit Europa van hoge artistieke kwaliteit. Deze vijfde editie vindt opnieuw plaats in drie zalen. Voor het eerst verwelkomen we u elke middag op de zolder van Memling in Sint-Jan, gevolgd door een pianoconcert in de Kamermuziekzaal van het Concertgebouw en twee of drie concerten in de Concertzaal.

www.jazzbrugge.be

wo 06.10.10 / 20.00 / Concertzaal

Chorus Musicus Köln / De romantische koormuziek van Robert Schumann

Der Rose Pilgerfahrt is een laat koorwerk van Robert Schumann. Het vertelt het romantische sprookje van een elfenachtig wezen dat, net als Andersens kleine zeemeermin, mens wil worden om de liefde te ontdekken. Met dit ongewone werk voor koor, solisten en piano knoopt Schumann aan bij de grote traditie van het romantische klavierlied.

In de kijker

T. Raumschmiere

Ensemble modern © Dieter Gericke

za 23.10.10 / za 20.11.10 / za 18.12.10 /

Concertgebouw

BAHNHOF BERLIN

Onder de noemer BAHNHOF BERLIN organiseert Cactus Muziekcentrum in het Concertgebouw drie club nights die focussen op de huidige Berlijnse muzikscene.

www.cactusmusic.be

di 26.10.10 / 20.00 / Kamermuziekzaal

Schumann / Fremde Szenen / Solisten van het Ensemble Modern

In zijn *Fremde Szenen* voor pianotrio schetst Wolfgang Rihm een muzikaal portret van Robert Schumann, van wie we de adembenemend mooie *Märchenerzählungen* horen. György Kurtág liet zich blijvend inspireren door deze late kamermuziek van Schumann en schreef voor hem een muzikale hommage. Een prachtig programma, vertolkt door het prestigieuze Ensemble Modern.

In de kijker

© Tendance Floue / Olivier Culmann

do 11.11.10 t/m zo 14.11.11 / Concertgebouw
BALTIC / Festival

Traditie en folklore volstaan niet om de uitzonderlijke populariteit en kwaliteit van de Baltische koorzang te verklaren. Hedendaagse componisten als de Erkki-Sven Tüür, Rytus Mazulis en Martins Vilums vullen het repertoire aan met koormuziek die gekenmerkt wordt door een vaak melancholische ondertoon en een verlangen naar harmonie en schoonheid.

Piotr Anderszewski © Marc Ribes Virgin Classics

vr 19.11.10 / 20.00 / Concertzaal
Piotr Anderszewski / Bach & Schumann

Dat Bach de moderne concertvleugel nooit gekend heeft, beschouwt Piotr Anderszewski niet als een obstakel om er de essentie en tijdloosheid van zijn muziek mee uit te drukken. In dit recital combineert de Poolse sterpianist twee van Bachs zogenaamde *Engelse Suites* met de onaards mooie, visionaire *Gesänge der Frühe* van Robert Schumann.

In de kijker

Les Corbeaux © Tadeusz Paczula

Luc Tuymans © Thomas Schurmans

wo 01.12.10 t/m zo 12.12.10 / Diverse locaties
December Dance 10 / Festival

De vierde editie van December Dance, een samenwerking tussen Concertgebouw Brugge en Cultuurcentrum Brugge, sluit aan bij het culturele stadsfestival Brugge Centraal. Naast werken van twee ankerfiguren, de Duitse choreografe Sasha Waltz en de Frans-Hongaarse choreograaf Josef Nadj, presenteert het festival een dansprogramma met toppers uit Centraal-Europa.

www.decemberdance.be

vr 22.10.10 t/m zo 23.01.11 / Diverse locaties
Luc Tuymans. Een visie op Centraal-Europa

Luc Tuymans is een van de belangrijkste hedendaagse kunstenaars van zijn generatie. Vanuit zijn fascinatie voor de bewogen geschiedenis van Centraal-Europa maakt hij een eigenzinnige tentoonstelling. Een dertigtal spraakmakende kunstenaars uit die regio toont werk met een uitgesproken visie op de maatschappij. Net als Tuymans gaan ze thema's als oorlog, geweld en trauma niet uit de weg. Op 28 november om 10.30 uur legt Luc Tuymans zijn visie op Centraal-Europa uit tijdens een lezing in de Kamermuziekzaal.

In het Concertgebouwcafé kunt u gezellig nagenieten met cultuurliefhebbers en mogelijk ontmoet u er ook de artiesten.

WWW.CONCERTGEBOUW.BE
+32 70 22 33 02
IN&UIT, 'T ZAND 34, BRUGGE

PROVINCIE
West-Vlaanderen

BRUGGE

FLUXYS

DeMorgen
een open geest heeft meer

Knack
Mediahuis
focus

Klara

SOBRA

focus • wtv